

Grafsteentjes in het Pand van het Minderbroedersklooster te Weert

Meegedeeld door

Fr. DAVID DE KOK O.F.M.

*Verzamelt de overgeschoten brokken,
opdat er niets verloren gaat.*

Joan. VI, 12.

Indertijd deelde baron Von Geusau in de Publications de Limbourg (XXX, 1893, blz. 147—152) de opschriften der grafsteenen mee, die men aantreft in de gangen van het voormalige Minderbroedersklooster te Maastricht, thans gevangenis. Ook in het pand van het Weertsche Minderbroedersklooster hebben verscheidene kloosterlingen hun laatste rustplaats gevonden, zooals de 43 thans nog aanwezige grafsteentjes aangeven. Het zijn kleine blauwe plavuizen (35 × 35 c.M.), die echter niet meer op de oorspronkelijke plaats liggen, want ongeveer twintig jaar geleden zijn zij naar de zijkanten verlegd om ze beter tegen uitslijten te behoeden, terwijl verschillende den laatsten tijd, bij gelegenheid van de verbouwing, wederom een andere plaats gekregen hebben en één steentje zelfs geheel verdwenen is.

13 Januari 1926 maakte pater Marcoen Heijer O.F.M. een tekening van den platten grond, die echter wél bewaard is. Hoe de steentjes toen lagen en hoe zij nu liggen, moge blijken uit deze tabel:

1926.		1931.
	Kloostergang langs de kerk.	
	a. Zijde binnentuin.	
18		19
	b. Zijde kerkmuur.	
14		11

Kloostergang langs de portierscel.	
	a. Zijde binnentuin.
7	6
	b. Andere zijde.
5	4
Kloostergang langs leskamer.	
	a. Zijde binnentuin.
0	1
	b. Andere zijde.
0	1
	c. In het midden.
0	1
44	43

Eén steentje dateert uit de zeventiende eeuw, terwijl al de overige boven achttiend' eeuwsche graven hebben gelegen. Hoewel vele steentjes in den loop der jaren zeer zijn uitgesleten, konden wij den tekst met behulp der doodenlijsten, die in het pand hangen, toch dikwijls herstellen. Wat we derhalve tusschen vierkante haakjes plaatsen, is niet meer leesbaar; puntjes geven onleesbare woorden aan, die wij niet vermochten te herstellen. Gebruikelijke afkortingen op de steentjes zijn: P. (= pater of praedicator), F. (= frater), S. (= sacerdos), C. (= confessarius), laic. (= laicus), R.I.P. (= requiescat in pace), V. (= venerandus). Verdere afkortingen vullen wij, waar noodig, tusschen ronde haakjes aan.

Wij geven den tekst van de steentjes volgens de tegenwoordige ligging, niet volgens het jaartal.

Kloostergang langs de kerk.

a. Zijde binnentuin (van Noord naar Zuid).

17 † 68

..... ob [yt]

.....

.....

Dit is alles, wat op dit steentje nog te ontcijferen valt. In 1768 zijn overleden pater Jacobus Druyts (6 Januari), gardiaan en gewezen lector in de godgeleerdheid, pater Joannes Willems (22 Maart), termijnganger, pater Livinus Mooren (4 Mei), die gedurende negen jaar gardiaan is geweest, en pater Judocus Blieck (1 December), termijnganger.

17 † 36
Obiit 21 May
F. Didacus
[Boox]styns
Laicus
R.I.P.

De doodenlijst vermeldt, dat hij een „braxator fidelis” was.

Van het opschrift op het volgend steentje is niets meer te maken. Het jaartal kan zoowel 1766 als 1768 zijn. Verder ontcijfer ik 22, een R en een O.

17 † 69
22 Apr. obyit
V. P. JS. Vr[an]ckx
S.[P.C.?] Vic(arius)
R.I.P.

Volgens de doodenlijst heette deze pater Joannes Baptista Vranckx en was hij „aliquando vicarius, concionator et instructor”.

17 † 12
[ob]lii[t] 2 Maj[i]
[F. Didacus]
[Schrijn]maeke
[r]s. Laic. R.I.P.

De doodenlijst vermeldt alleen het jaartal, niet maand en dag. Hier wordt dus bewaarheid: De steenen spreken.

Doordat op de volgende steentjes de datum vrij goed bewaard is, konden wij het opschrift geheel aanvullen.

17 † 70
7 Nov. [P. F.]
[Gullielmus]
[Herensis]
[R.I.P.]

17 † 75
25 July P. F.
Ber[na]rds
[Decker]
[R.I.P.]

17 † 12
obyit 12 Sept.
F. Herman(us)
Verv[ers]
[R.I.P.]

Deze pater, die te Venlo woonde, stierf als gast te Weert. Mogelijk behoorde hij tot een voorname Limburgsche (Weertsche?) familie,

wier wapen thans nog boven een der ramen van het kloosterpand hangt. Het wapen is aldus beschreven in de Publications de Limbourg (LXII, 1926, blz. 25 van de overdruk): „Een pot blauwe verf met banden van keel; daarboven een merk; alles op zilver. Gedekt door aanzierende helm en versneden helmkleed, rustend op een bandelier met opschrift: R. D. Hermannus Ververs, vice-pastor huius civitatis.”

Op het volgend steentje kan ik slechts lezen:

.....
.....obyt
.....el S.P.C.
[R.]I.P.

Wiens graf het gedekt heeft, kon ik niet uitmaken.

[17] † 13
obyt 17 Jan.
F. Didacus
Claesens
[Laic.] R.I.P.

Op de doodenlijst heet hij Claessens.

Nu volgt het eenige opschrift uit de zeventiende eeuw, dat bovendien schuins op het steentje staat, d.w.z. van den linker bovenhoek naar den rechter benedenhoek.

1678
16 May
[F.] J. Claes
[sens]

Op het volgend steentje is slechts te lezen:

17 † 73
.....obyt
.....
.....

Op welk graf dit steentje gelegen heeft, valt niet uit te maken, want de doodenlijst vermeldt de twee volgende overledenen in 1773: pater Franciscus Kluijskens, jubilaris (11 Februari), en pater Josephus Kants (24 September).

1719 Die 12
[Octobr] is obyt
[F. Jacobus Knap]en
.....

't Meest waarschijnlijk lijkt mij, dat dit steentje het graf van broeder Jac. Knapen bedekt heeft, hoewel de doodenlijst als sterfdag niet 12, maar 13 October vermeldt.

17[19]
[die] 13 N[ovembr.]
[P. F. Henricus]
[van Heffelt]
17 † 42
obyt 9 July
V. P. Joannes
[Muller]
[R.I.P.]

Deze pater is vicarius geweest.

17 † 74
19 Feb. obyt
[F.] Joan(nes) Ba[p]
[tista van den Kanter]
[R.I.P.]
†

Deze broeder was tuinman.

1771 22 Jan.
obyt F. Nic[o]
[l]a[us v. d. Bul]
[h]r[en] [R.I.P.]

†
P. F. Adamus
Schuller S.P.C.
Re[ctor] Chori
[1745] 13 Jul.
R.I.P.

†
P. F. Andreas
v. Door S.P.C.
obyt 18 Oct.
[1745 R.I.P.]

De doodenlijst geeft hem den lof, dat hij onvermoeid was in de zielzorg.

b. Zijde kerkmuur (van Noord naar Zuid).

17 † 17
obijt 29 Nov.
P. F. Marcell(us)
van Flodrop
Sac(erdos) [Jub?]
[R.] I. [P.]

Toen hij stierf, behoorde hij reeds meer dan vijftig jaar tot de Orde,
was hij dus jubilaris.

17 † 74
11 Oct. P. F.
Franc. v. den
Elsacker
[S.P.C. Jub.? R.I.P.]

Ook deze pater behoorde meer dan vijftig jaar tot S. Franciscus'
Orde.

17 † 74
30 Xber P. F.
Corn. v. den
Broeck (S.P.C.)
R.I.P.

17 † 37
Obyt 4 May
P. F. Lamber[tus]
Co[k] S. R[ector]
[chori R.I.P.]

17 † 75
15 Nov. ob(iit) F.
Theodorus
Hes[emans] [laic.?
[R.I.P.]

Obijt A° 1709
15 Octob.
F. Adrian(us)
van d. Broucq
laic(us)
[R.I.P.]

17 † 78
5 May obyt F.
Franciscus
Ryckaert L(aicus)
R.I.P.

A° 1722
27 Jan.
obyt P. [Joan.]
[Feraerts]
[R.I.P.]

†

F. Jacobus v.
den Auwer[a]
laic(us) obyt 12
Nov. 17[45]
[R.I.P.]

†

A° 1747 obyt
6 Juny P. Franc.
van Antwer
[pen] S.P.[C.]
[R.I.P.]

17 † 37

obyt 3 [Sept.]
[F.] Dominicus
[van] Bierhooft
[R.I.P.]

Kloostergang langs de portierscel.

a. Zijde binnentuin (van Oost naar West).

A° 1733
1 April obyt
P. F. Laure
nt. Hout
[appels] S.P.C.

Deze pater was directeur van de aartsbroederschap van S. Franciscus' Koordje.

A° 17 † 55
obyt 25 Mar
ty V. P. Petrus
Voet Jubil(arius)
R.I.P.

Op het volgend steentje kan ik slechts het jaartal lezen en drie letters, die op NOV lijken. Indien dit inderdaad zoo is, kan ik het opschrift aldus herstellen:

17 † 34
[obyt 10] Nov.
[F. Gullielmus]
[van den Bosch]
[R.I.P.]

Deze broeder was jubilaris en de oudste der ordesprovincie.

11 Marty 1766
obyt F. Joes
[d]le Hae[is] L[aic.]
[S]larto[r]
[R.I.P.]

Het steentje van dezen broeder-kleermaker is beschadigd door een radiatorpijp.

†
A° 1749 4 Feb.
Obyt P. Joes
Pinxen S.P.C.
[R.I.]P.
A° 17 † 54
obyt 18 xb
[F.] Cor[nelius Verlegh]
[R.I.P.]

Deze Cornelius Verlegh was frater clericus en verbleef als gast in het Weertsche klooster. Waar hij eigenlijk thuis hoorde, zegt de doodenlijst niet.

b. Andere zijde (van Oost naar West).

31 Jan. 1765
[o]byat V.P.F.
[Fr]anc. de
[Sa]deler S.P.C.
..... Jub(ilarius) R.I.P.

Deze pater Franciscus de Sadeler was vicarius en biechtvader van kloosterzusters geweest.

†

V.P.F. Daniel

Bemes Jub.

7 Oct. 1758

R.I.[P.]

A° 17 † 57

15 Febru. obyt

V.P.F. Joachim

Clercx S.P.C.

Jubil. R.I.P.

De doodenlijst noemt hem Joachimus, wat geen verschil, en noemt als overlijdensdag 5 Februari, wat wel verschil uitmaakt. Wij zijn geneigd om meer waarde te hechten aan het opschrift van het steentje, omdat dit natuurlijk spoedig na het afsterven vervaardigd is, terwijl de onvolledige doodenlijsten, die met den dood van broeder Johannes op 8 Mei 1485 aanvangen, blijkens het schrift o.i. eerst tusschen 1847 en 1849 samengesteld zijn uit allerlei bronnen, waartoe, zooals wij reeds zagen, de grafsteentjes blijkbaar niet behoord hebben.

A° 17 † 56

obyt 4 Febr.

P. Theod. v. d.

Heurck S.P.C.

.....

Op de plaats der puntjes kan staan R.I.P., maar ook, dat pater Theodorus van den Heurck in Leent overleden is.

Kloostergang langs leskamer.

a. Zijde binnentuin.

17 † 74

24 May P. F.

Fran(ciscus) Claes

s[ens] S.P.C.

[R.I.P.]

b. Andere zijde.

17 † 66

12 Oct. obyt

[P.F.] J[Joan.] [Hee]r[en]s

.....

.....

Deze pater was koster.

c. In het midden ligt ten slotte een steentje, dat zoo goed als geheel afgesleten is. Het jaartal was wellicht 1732 (17 † 32), maar overigens staat er geen letter of cijfer meer op.

NOG EENIGE GRAFSTEENTJES IN HET WEERTSCHE MINDERBROEDERSKLOOSTER.

— — —

In het laatste deel der Publications deelde ik mee, welke 43 grafsteentjes nog in de kloostergang van het Minderbroedersklooster te Weert liggen. Sedert dien heb ik er nog vier gevonden in de brouwerij, waar men ze het allerlaatst zou zoeken. Meten de steentjes in de kloostergang 25×25 c.M. (in de Publications is foutief gedrukt: 35×35 c.M.), die in de brouwerij zijn van grooter formaat (33×33 c.M.). Waar zij oorspronkelijk

gelegen hebben, weet ik niet te zeggen. Jammer genoeg zijn zij zoo beschadigd en uitgesleten, dat ik slechts van één dezer vier steentjes de tekst kon ontcijferen. Er staat m.i. het volgende op:

A. V. P. F.

Paulus Cremer(s)

Miss(ionarius) Emer(itus) (?) Pa(stor)

In Dom(m)el obyt

1707. R.I.P.

Op het tweede steentje, dat den rechterhoek mist, kon ik slechts ontcijferen:

17.....

Obyt.....

Verder is alles uitgesleten, op eenige strepen na.

Van het derde en het vierde steentje is ongeveer de helft over.

De laatste regel van het derde steentje luidt:

F. T. Jubilar(ius). R.I.P.

Het heeft dus het graf gedekt van een Broeder-Tertiariis, die reeds meer dan vijftig jaar tot de Orde behoorde.

Op het vierde steentje kon ik slechts lezen: R.I.P. Er boven staat zoo iets, wat opiamer lijkt.

Fr. David de Kok O.F.M.